

Peter Vandermeersch

Ik zou zo graag
van jullie houden

Een Vlaming op zoek naar Nederland

2017 Prometheus Amsterdam

Inleiding

Dinsdag 29 juni 2010, inmiddels ruim zeven jaar geleden, was niet enkel een belangrijke dag in mijn professioneel leven. Die dag zou ook mijn persoonlijk leven grondig veranderen. De redactie van *NRC Handelsblad* en *nrc.next* besloot die dag, na een lang voorbereidend proces dat werd afgesloten met een stemming, om mij bij de uitgever van die krant voor te dragen als hoofdredacteur. Ik was daarvoor ruim elf jaar hoofdredacteur geweest van de Vlaamse krant *De Standaard*, een krant waarvoor ik in de jaren negentig ook vaste correspondent was geweest in Parijs en New York. Maar nu kreeg ik dus de leiding van de krant die ik altijd beschouwd had als de allerbeste in ons taalgebied.

Die benoeming zegt meteen een aantal dingen over Nederland, het land waar ik sindsdien woon, leef en werk. Om te beginnen: bij *NRC* zijn het de redacteuren die bij stemming bepalen wie hun hoofdredacteur wordt. De uitgever of de eigenaren hebben in dat proces maar een beperkte rol. Ik ken weinig mediaorganisaties ter wereld waar de impact van de redactie op de aanstelling van de hoofdredacteur zo groot is. Nederlandse journalisten voelen zichzelf de baas van hun eigen krant en zijn dat tot op zekere hoogte ook. Nederlandse werknemers praten, onder meer via machtige ondernemings-

raden (en in ons geval een invloedrijke redactieraad), in verregaande mate mee over hun bedrijf. Nederlanders hebben een ingebakken wantrouwen tegen woorden als 'hiërarchie' en 'macht'.

De andere opmerkelijke vaststelling: de redacteurs kozen niet iemand uit de eigen *NRC*-rangen. Ze kozen zelfs niet voor een Nederlander. Ze kozen een Vlaming, met een duidelijk ander accent, uit een andere cultuur, met totaal andere gewoonten. Dat zegt iets over de openheid van dit land. Het is niet niks om de sleutels van een van Nederlands meest gerespecteerde kranten aan een Vlaming te geven. Het omgekeerde is in geen enkele mediaorganisatie in Vlaanderen ooit voorgekomen. Enkele Nederlanders werkten in de voorbije halve eeuw bij Vlaamse kranten, maar nooit werd een Nederlander hoofdredacteur van een Vlaamse krant of van een andere Vlaamse mediaorganisatie. Dat dit in Nederland wél gebeurde toont dat 'openheid' geen leeg begrip is in dit land.

Zo dus kwam ik terecht in het land dat ik meer en meer het mijne ben gaan noemen. Sedert enkele jaren vraag ik me zelfs oprecht af of ik niet mijn Belgische paspoort voor een Nederlands moet ruilen. Dat zegt iets over hoe thuis ik me ben gaan voelen in dit land. Echt praktische consequenties heeft zo'n verandering van nationaliteit overigens niet. Ik kan hier met mijn Belgische nationaliteit perfect wonen en werken, ik bouw hier pensioen op en heb hier een zorgverzekeraar, ik stem hier voor mijn Amsterdamse gemeenteraad en voor de Nederlandse Europarlementariërs die in Brussel en Straatsburg zitting hebben. Alleen: voor de Tweede Kamer mag ik als Belg niet stemmen en ook voor de verkiezing van de Provinciale Staten (die bepalend zijn voor de samenstelling van de senaat) word ik niet ter stemming uitgenodigd. Dat vind ik gewoon niet prettig.

Maar of ik nu dat paspoort neem of niet, ik zal natuurlijk

altijd een allochtone Nederlander blijven in de betekenis die het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) daaraan geeft. Ik ben inderdaad een ‘persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren’, een categorie waartoe overigens ook de voormalige koningin en huidige prinses Beatrix hoort. Ik blijf dus een Vlaming en een Belg, die, hoe fijn hij zich hier ook voelt, met de ogen van een buitenstaander naar Nederland blijft kijken. En gek genoeg, intussen ook met de ogen van een buitenstaander naar Vlaanderen en België kijkt. Ik zit te paard op die grens, daar ergens bij de grensovergang Hazeldonk/Meer. Nederlandse radio- en televisieprogramma’s vragen mij om België te duiden. Terwijl Vlaamse media mij als een Nederland-watcher inzetten.

Daarmee zit ik te paard op twee landen die, zoals het cliché terecht zegt, gescheiden zijn door dezelfde taal. Twee landen die natuurlijk veel gelijkenissen vertonen. Twee landen die geografisch, economisch, cultureel, diplomatiek en militair erg veel met elkaar te maken hebben. Maar ook twee landen die veel van elkaar verschillen. Dusdanig zelfs dat veel samenwerking tussen beide landen, en zelfs tussen Vlaanderen en Nederland, faliekant is afgelopen. Dat we een gemeenschappelijke taal hebben (hoewel Nederlanders daar niet allen evenzeer van overtuigd zijn) is dan soms meer een nadeel dan een voordeel.

De Standaard heeft mij vijf jaar geleden gevraagd om Nederland voor de Vlaamse lezer in columns te vatten. Dat doe ik twee keer per maand op zaterdag. In de voorbije jaren stelde ik vast dat die columns, nadat ik ze geschreven had, soms harder en kritischer waren dan ik zelf dacht dat ze zouden zijn voor ik ze schreef. Zie het, beste lezer, als een teken van mijn liefde voor dit land. Een boek als dit over België zou een striemende aanklacht geworden zijn tegen de manier waarop dat land wegzinkt in het moeras van politieke onkunde en

bestuurlijk geknoei. Een land waar ik niet meer van wil houden.

Dit boek bundelt dus een aantal van die columns. Daarnaast bevat deze bundel de neerslag van de Pacificatielezing die ik eind 2015 uitsprak in de prachtige Grote Kerk van Breda. ‘Geen Nederlander ligt er wakker van, geen Vlaming kan ervan slapen. Over de onzichtbare kloof tussen noord en zuid’, zo luidde de titel van die lezing. Die was het resultaat van een zoektocht naar de relatie tussen Vlaanderen en Nederland. Ik ging op stap met een aantal vragen. Hebben Nederlanders en Belgen of Vlamingen eigenlijk wel belangstelling voor elkaar? Kennen ze elkaar? Lezen ze elkaars kranten en boeken? Kijken ze naar elkaars televisie? Hoe denken ze over elkaar? Ik stelde op het einde van die zoektocht vast dat Vlaanderen en Nederland veel meer dan ik me aanvankelijk realiseerde met de rug naar elkaar toe leven. Jammer misschien, maar het is wel zo.

Tot slot bevat dit boek een wel erg aparte column. Het is een boze open brief (‘Jammer van die oogkleppen, Michiel’) die ik in mei 2016 schreef naar een ex-collega van *De Standaard*, nadat hij in die krant Nederland in platte clichés had weggezet. Ik maakte er mij, buitengewoon, druk om en schreef een antwoord. Het was de eerste keer dat ik me zo boos maakte over iemand die zo dom over Nederland schreef. Toen ik dat besepte wist ik: er is iets in mij veranderd. Ik ben kennelijk een stukje minder allochtoon in Nederland, ik voel er mij erg thuis. En ja, Michiel, je kunt hier in Nederland wel degelijk erg lekker eten.

Het Nederland waarin ik in 2010 als Belgische allochtoon arriveerde, was voor een stuk een ander land dan nu, zeven jaar later. Jan-Peter Balkenende was nog premier, maar de formatiegesprekken voor wat Rutte 1 zou worden waren aan de gang. Oranje speelde die zomer de finale van het wereld-

kampioenschap voetbal in Zuid-Afrika. Het debat over Zwarte Piet bestond nog niet. De PvdA was met dertig zetels net niet de grootste politieke formatie van het land. Beatrix was koningin. Het financiële bestel voelde nog de naschokken van de kredietcrisis van anderhalf jaar eerder. Airbnb had Amsterdam nog niet ingepalmd. Hyves trok meer bezoekers dan Facebook. De drie oprichters van ‘mijn’ *NRC Handelsblad*, de gewezen hoofdredacteurs J. Heldring, H. Hofland en A. Spoor, leefden nog. Twee van hen schreven nog wekelijks een stukje in de krant.

Ik kwam terecht in een land dat stijf staat van tradities. Op Prinsjesdag de Gouden Koets en de hoedjes. Op het Boekenbal een rel. Op Koningsdag wc-potten. Op sinterklaasavond gedichten en op oudejaar olieballen. Op 4 mei een discussie over wie herdacht wordt. In december zekerheid dat die Elfstedentocht er deze winter écht komt.

Maar ik arriveerde ook in een land dat een grote identiteitscrisis doormaakte. Prinses Máxima had minder dan drie jaar voor ik naar Nederland kwam verklaard dat dé Nederlander niet bestaat en had daar veel mensen boos en ongelukkig mee gemaakt. In de maand waarin ik bij *NRC* werd benoemd haalde de PVV een recordaantal van 24 zetels in de Tweede Kamer, een stijging van 15 ten opzichte van 2006. De partij van Wilders werd toen groter dan het CDA. In de jaren die volgden zou Nederland kennismaken met een Polenmeldpunt, met uitspraken als ‘minder, minder, minder’, met een referendum over Oekraïne, dat een protest tegen Europa moest worden, met een eigen partij voor Nederlanders met een migratieachtergrond.

Met verwondering en bewondering keek ik om me heen. Naar het nog steeds verzuilde televisielandschap. Naar Oranje dat niet meer leek te kunnen voetballen. Naar een Rijksmuseum dat na tien jaar in al zijn glorie herrees. Naar een pre-

mier die zijn verdeeld land handig door de politieke stormen gidste. Naar de sociaaldemocraten die zichzelf keer op keer in de voet schoten. Naar een parlement met te weinig vrouwen. Naar een land dat nog steeds worstelt met zijn oorlogsverleden. Naar een natie die voortdurend zegt dat ze tolerant is, en ook zo veel schrik heeft van wat buitenlands is. Naar mensen die debat lijken te verwarren met elkaar verwijten naar het hoofd te slingeren. Naar een kabinet dat weinig rekening hield met mensen in een aardbevingsgebied. Naar een politiehervorming die maar niet lijkt te slagen.

In deze fascinerende zoektocht werd ik vooral begeleid en gegidst door de meer dan tweehonderd redacteurs van *NRC*. Velen van hen werden de afgelopen jaren mijn vrienden. Aan hen allen draag ik in grote dankbaarheid dit boek op. Omdat zij het waren die op 29 juni 2010 mijn leven hebben veranderd en dat vooral heel erg hebben verrijkt.

Tot slot wil ik Karel Verhoeven, hoofdredacteur van *De Standaard*, danken die mij de kans gaf mijn columns te schrijven. De chefs van de opiniepagina's van die krant, Anni Van Landeghem en Hans Cottyn, prijs ik graag voor hun uitstekende zorgen.

Amsterdam, 1 september 2017

Tussen gracht en gordel

Van dat land ben ik gaan houden. Omdat het jarenlang van zichzelf dacht dat het bijzonder was.

Het is een land waar amper een kwart van de 1,2 miljoen misdrijven die de burgers jaarlijks aanmelden, wordt opgelost. Een land dat dit jaar door de grootste politiehervorming sinds de Tweede Wereldoorlog gaat. Een land waar computers van verschillende politiezones, ondanks de tientallen miljoenen euro's die in het systeem zijn gepompt, niet met elkaar praten. Een land waar rechters open brieven schrijven omdat ze hun opdracht niet naar behoren kunnen uitvoeren.

Het is ook een land dat zijn openbare financiën nauwelijks op orde heeft en waar een begrotingstekort dreigt dat groter is dan de door Europa opgelegde beruchte 3 procent. Een land dat daarom volop aan het discussiëren is of het niet verstandig zou zijn de broekriem wat te lossen in plaats van hem telkens weer aan te halen.

De voorbije jaren keek dat land in de spiegel. Het was niet fraai wat het zag. Diploma's aan hogescholen kon je er zonder noemenswaardige inspanningen verwerven. Een gewaardeerde en door de media graag opgevoerde hoogleraar bleek onderzoeksgegevens uit zijn duim te zuigen. Een pedofiel kon op grote schaal jarenlang zijn gang gaan in een kinderdagver-

blijf in de hoofdstad. Treinen botsen omdat waarschuwingssystemen falen. De publieke omroep blijkt een geldverslindende machine die niet in staat is zichzelf te hervormen. De nationale voetbalploeg moet, na een Europees kampioenschap waarin ze geen rol speelde, zichzelf weer uitvinden.

Het is een land waar het van 1998 geleden is dat een kabinet de volle rit heeft uitgedaan en waar de burgers tussen 1998 en 2012 zes keer naar de stembus zijn geroepen voor parlementsverkiezingen. Een land waar een populistische partij de jongste tien jaar in het centrum van het politieke debat staat. Een land dat getekend is door meer dan één politieke moord. Een land waar politici al jaren worstelen met hun relatie met de burger. Een land ook waar de kroonprins over enkele jaren vijftig wordt maar zich vooralsnog moet beperken tot struinen in de coulissen van het paleis.

Het is een land van luidruchtige tegenstellingen. Tussen hen die zich achter hun dijken willen verschuilen en anderen die Europa onstuimig willen omarmen. Tussen de platste commerciële televisie en de allermooiste musea. Een land dat wat jaloers opkijkt naar de grote oosterbuur en om onduidelijke redenen neerkijkt op zijn zuiderbuur. Het is een land dat dezelfde taal spreekt als die zuiderbuur, maar het er toch moeilijk mee heeft dat die zuiderbuur dat met een andere tongval doet.

Het is een land waar ik van ben gaan houden. Omdat het jarenlang van zichzelf heeft gevonden dat het bijzonder en apart was. Terwijl het klein is en groot kan zijn. Een land dat gezellig is of vooral wil zijn. Maar dat overwegend normaal is. Het land heet Nederland. Maar dat wist u al lang. Want alles wat hierboven staat kan zich alleen daar voordoen. Toch?

19 januari 2013

Koningin-moeder

Het was een wel heel bijzondere week om een nuchtere Belg te zijn in een lichtjes overspannen Nederland. Maandagavond klokslag zeven veranderde dit doorgaans kritische land, dat er graag prat op gaat dat het niet buigt voor macht of gezag, in een kwijlend schoothondje. Koningin Beatrix, die bij haar troonsbestijging in 1980 nog het vernederende awoertgeroep van progressief Nederland moest ondergaan ('Geen woning, geen kroning,' riepen de krakers), werd nu door datzelfde progressief Nederland heilig verklaard.

Een tot tranen bewogen Ramsey Nasr (die ik bewonder als dichter) aarzelde niet om de koningin te bestempelen als zijn surrogaatmoeder en haar – o zoete onbereikbaarheid – toe te zingen in een wat klef gedicht. Commentatoren loofden haar professionalisme en ernst, haar rol als trooster der natie en haar foutloos parcours van bijna 33 jaar. Kranten herinnerden aan haar persoonlijke leed: de dood van prins Claus, de aanslag in Apeldoorn, het ongeval van haar zoon Friso. Zelfs de scherpste pennen gingen voor het oog der natie door de knieën. 'Ik was op een rare manier ontroerd en sindsdien heb ik geen zin meer om rationeel na te denken,' schreef Ilja Leonard Pfeijffer (die ik bewonder als columnist). 'Mijn (republikeinse) principes zijn onveranderd, maar ik besef dat ik de

romantiek van het sprookjesachtige verhaal belangrijker ben gaan vinden dan mijn principes.’

Misschien nog opmerkelijker dan deze nationale katzwijn is het feit dat Nederland bij zichzelf helemaal geen patriottische reflexen waarneemt. De ochtend van de dag van de abdicatie van Beatrix had een jonge columniste het in *nrc.next* nog over Obama en diens inaugurale rede, waarin hij de vs een ‘buitengewone natie’ had genoemd. ‘Een dergelijk patriottisme is in Nederland ondenkbaar,’ schreef ze. ‘Nationalisme is hier sinds de Tweede Wereldoorlog verdacht, wij hebben nooit een naar het religieuze neigende verering van onze oorsprong gehad.’ Ik geloofde mijn eigen krant niet toen ik het las.

Dat het patriottisme van Nederland totaal verschillend is van dat in de vs werd dan wel weer prachtig geïllustreerd. Alles aan de abdicatie van Beatrix was kleintjes, gezellig en bijna knullig: de koningin, slecht belicht, in een hoekje van de kamer naast een bloemetje en een schemerlampje. Premier Rutte, ook in een hoekje, erachteraan. Hij nam bijna haastig afscheid van Hare Majesteit, kondigde aan dat er een ‘onvergetelijk feest’ zou komen, maar voegde daar in één adem aan toe dat dat ‘uiteraard’ moet gebeuren ‘op de sobere wijze die past bij deze tijd’. Geen sprake van *pomp and circumstance*.

Voor hen die het niet hadden begrepen herhaalde Rutte de dag erop dat ‘soberheid en een groot feest heel goed samengaan. Het wordt enerzijds sober, er komt om die reden ook geen nationaal geschenk. Maar dat betekent heus niet alleen een glaasje ranja en met het bord op schoot kijken naar de inhuldiging. Het wordt een mooi feest, maar dat kan ook sober.’ Tot driemaal toe sober.

De prijzen in Amsterdamse hotels voor 30 april, de dag van de inhuldiging van Willem-Alexander, zijn intussen verdrievoudigd. We blijven tenslotte Nederlanders. Geen land van

Hope and Glory, wel van Dominees en Kooplieden.

Ik hou van dit land en zijn bewoners. Maar soms maken ze
het mij wel lastig.

2 februari 2013

Het debat over het debat

Hoe goed is het debat in Nederland, vroeg *de Volkskrant* zich deze week af. Op zoek naar een antwoord op die vraag trok de krant naar de Vlaamse hoogleraar en essayist Geert Buelens. Echt vrolijk werd je niet van diens analyse. Hij nam het woord ‘hysterisering’ in de mond, vroeg zich af ‘wat het nut is van al die opiniërende stukken’ in kranten, stelde vast dat ‘ons soort mensen in gesprek gaat met ons soort mensen’, keek wat moedeloos naar de ‘steekvlammen en het opzoeken van extreme posities’ en concludeerde dat ‘het verhitte debat nauwelijks tot geen invloed heeft op het beleid’.

Dat is een keiharde analyse van de kwaliteit van het debat in het land dat het debat bij wijze van spreken heeft uitgevonden. ‘Denk alleen al aan de Gouden Eeuw,’ schreef *de Volkskrant* nog trots. ‘Terwijl de Zuidelijke Nederlanden in de greep waren van de katholieke censuur, trokken intellectuelen uit heel Europa naar de Republiek der Verenigde Nederlanden, Descartes en Spinoza achterna. De Hollanders lazen beter dan wie ook. Nergens vlogen zo veel pamfletten van de drukpers.’ Lees: in België was er nog niks toen hier het intellectuele debat al hevig woedde.

Nederland is apetrots op die traditie en bouwt daar, zo vertelt men je graag, in de eenentwintigste eeuw nijver op

verder. Alleen wordt de alomtegenwoordige mening van elke Nederlander over elk onderwerp al lang niet meer verspreid via pamfletten, maar via de (sociale) media. In Nederland, zo wordt kinderen van jongs af aan ingepeperd, ben je niemand als je niet deelneemt aan het debat. Dat verklaart meteen waarom de Nederlandse media zo veel opinieprogramma's, opiniebladen en opiniërende columns tellen. Geen radioprogramma of de luisteraar wordt om zijn mening gevraagd (hoogtepunten van deze week: moeten we de paus afschaffen? Is de ophef over paardenvlees hypocriet? Moeten match-fixers uit de competitie geschopt?). Geen tv-programma of er zitten vier commentatoren aan tafel. Geen krant of er staan tientallen columns in.

Vooraf dat laatste is voor de auteurs een statussymbool: een vaste column in een krant of een tijdschrift is zowat het hoogste goed dat een Nederlander kan bereiken. Toen ik twee jaar geleden in gesprekken met alle redacteuren van *NRC Handelsblad* en *nrc.next* hun ambities peilde, was de meest gehoorde wens 'een dagelijkse column'. Er gaat geen week voorbij of ik krijg van buitenaf ten minste één aanbieding van een columnist in spe die zijn 'eigenzinnige' – wat haat ik dat woord – mening voor luttele euro's in de krant kwijt wil.

Het zal dan ook niemand verwonderen dat Nederland tot de landen behoort met de meeste twitteraars ter wereld. Nederland heeft meer actieve twitteraars dan Duitsland, dat meer dan vier keer zoveel inwoners telt. Hier worden dus nogal wat meningen en meningskens geproduceerd en verspreid.

Dat er veel debat is, daar zijn we het dus over eens. Maar is het ook een goed debat? 'Hijgerig, hyperig, hufterig,' titelde *de Volkskrant* over de kwaliteit. Daar ben ik het grondig mee oneens. Want je kunt evengoed zeggen 'genuanceerd, geweldig, gedegen'. Zo blijven we dus gretig debat voeren over het debat.

Tot slot nog dit: hoe groot is de vrijheid van meningsuiting in dit land echt? Een brave studente die twee weken geleden bij een bezoek van de koningin aan Utrecht een knullig gemaakt kartonnen bordje omhoogstak met daarop de tekst ‘Weg met de monarchie. Het is 2013’ werd ogenblikkelijk door de politie weggejaagd. Vrijheid van meningsuiting moet ook weer niet te ver gaan. Zelfs niet in dit land van Descartes.

16 februari 2013

Boekenbal

In Nederland heb je twee soorten mensen: zij die uitgenodigd worden voor het Boekenbal, en zij die dat niet worden. De eerste groep, zo'n 1200 geprivilegieerde schrijvers, uitgevers, redacteuren, journalisten en anderen die zichzelf en elkander belangrijk vinden, is gisteravond naar jaarlijkse gewoonte naar de Amsterdamse Stadsschouwburg getrokken om... Ja, eigenlijk om wat te doen?

Om zichzelf te tonen, dronken te worden van de lauwe schuimwijn die je met te dure plastic muntjes betaalt, te flirten en te dansen, wat tegen elkaar aan te lullen, te zeuren dat de subsidies van het Nederlands Letterenfonds weer zijn geslonken, op de centrale trap te hangen, een nieuw lief op te doen of – beter nog – een nieuwe uitgever, onder een glimlach een portie nijd en afgunst te verbergen, nominaties voor Libris of AKO te tellen (hoeveel heeft De Bezige Bij er dit jaar?), en dan weer naar huis te sukkelen in de wetenschap dat het Boekenbal van vorig jaar weer beter was dan dat van dit jaar. Dat het kledingadvies gisteren 'black tie (zwarte zijde) met vorstelijke tint (gouden rand)' luidde, kon ook dit jaar niet verhullen dat 'Holland' en 'glamour' twee woorden zijn die elkaars nabijheid moeilijk verdragen.

Elk voorjaar is het voor schrijvend, uitgevend en recense-

rend Nederland dus bang afwachten. Hoor ik erbij of hoor ik er niet bij? Dat wordt beslecht door de enveloppe met de uitnodiging voor het Boekenbal. Overigens is de eerste zin van deze column niet helemaal juist. Ook in de groep van de genodigden heb je twee duidelijk te onderscheiden categorieën. Zij die om 20.00 uur zijn uitgenodigd voor een, doorgaans melig, programma in de Grote Zaal van de Stadsschouwburg. En de mindere goden, die pas tegen 22.00 uur worden uitgenodigd door de – een mond vol – Stichting Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek, organisator van de Boekenweek, die al sinds 1947 met het bal wordt geopend.

Zij die niet uitgenodigd worden hebben ook weer twee keuzes. Zichzelf wat triest hullen in het grootste stilzwijgen en hopen dat ze volgend jaar wél belangrijk genoeg zijn, of de gekrenkte trots opzijzetten en met opgeheven hoofd naar het Bal der Geweigerden gaan in zaal Paradiso, op een steenworp afstand van de Stadsschouwburg (en als het even kan tegen een uur of twee in de ochtend met een leeg champagneglas in de hand nog even binnensluipen op het échte bal). Maar ook bij de genodigden heb je twee groepen: zij die zich mooi opdirken en naar het bal gaan (uitgever Mai Spijkers, die dit jaar een mooi getal mocht bijschrijven op zijn bankrekening dankzij de Nederlandse vertaling van *Vijftig tinten grijs*, behoort tot de heren die altijd perfect in smoking zitten), en zij die dolgelukkig zijn met hun uitnodiging maar via Twitter wat uit de hoogte laten weten dat ze het bal aan zich voorbij laten gaan omdat ze belangrijker dingen te doen hebben. Die laatste groep wordt intens gehaat door wie geen kaartje heeft.

Tot slot heb je op het Boekenbal een hoofdgast. Dat is de schrijver van het Boekenweekgeschenk, een cadeau dat iedereen krijgt die volgende week in Nederland of Vlaanderen een boek koopt. Vorig jaar viel die eer te beurt aan Tom Lanoye, de eerste Vlaming sinds Hugo Claus in 1989. Lanoye kwam,

zag en overwon, vroeg aan de charmezanger Guido Belcanto om op het Boekenbal op te treden, en schreef vooral het uitstekende *Heldere hemel* als Boekenweekgeschenk. Honderdduizenden exemplaren gingen over de toonbank. Een groot succes. Een collega van *NRC Handelsblad* schreef na afloop: ‘De volgende geschenkschrijver moet in elk geval bekend zijn in Vlaanderen. Maar natuurlijk niet nóg een Vlaming – er zijn grenzen.’

Het werd dit jaar Kees van Kooten, die voor deze gelegenheid *De verre kijker* schreef. Ik heb het boek nog niet gelezen. Gisteravond had ik wel wat beters te doen. Ik moest naar het bal om er... Ja, eigenlijk om wat te doen?

16 maart 2013